

**Trobada Conferència Episcopal Tarraconense – Unió de Religiosos de Catalunya
Any de la Vida Consagrada - 28 de gener 2015 – Seminari Conciliar**

Benvolguts Srs. Bisbes de les diòcesis catalanes

Benvolguts germans i germanes superiors majors o delegats de les Congregacions que tenen presència a Catalunya.

En primer lloc vull dir que estem molt contents i agraïts d'aquesta trobada que, en aquest Any de la Vida Consagrada, expressa la comunió de l'Església en la seva diversitat de carismes i ministeris, entre els quals especialment el de la vida religiosa. Sentim en aquest acte que els Bisbes de Catalunya responeu a la crida que el Papa feia als Bisbes de l'Església universal en la seva carta amb motiu d'aquest Any: crida a "acollir cordialment i amb alegria la Vida Consagrada com un capital espiritual per al bé de tot el Cos de Crist, no una realitat aïllada o marginal, sinó una realitat que hi pertany íntimament, que és al cor de l'Església com a element decisiu de la seva missió, ja que expressa la naturalesa íntima de la vocació cristiana i la tensió de tota l'Església Esposa cap a la unió amb l'únic Espòs".

Tal com heu expressat en la vostra carta amb motiu d'aquest Any de la Vida Consagrada, que us agraïm de cor, així com les glosses dominicals, ens afegim al "magnificat" al Senyor per tot el bé que al llarg de la història de l'Església a casa nostra ha realitzat a través dels nostres Instituts i Ordes, malgrat les nostres limitacions. Com bé dieu en l'escrit esmentat és gran la quantitat i diversitat de comunitats religioses presents a les nostres Esglésies diocesanes. Un bon nombre d'elles tenen els seus orígens a Catalunya i d'altres s'hi han anat establint i arrelant des de temps antics. Cal també agrair a Déu el testimoni de santedat de tants homes i dones consagrats, els nostres fundadors i fundadores entre ells, que han marcat sens dubte la fe del nostre poble. També és un gran motiu de reconeixement el testimoni i la tasca de tants i tants missioners i missioneres de casa nostra que han lliurat la seva vida en altres zones del món. Finalment volem agrair Déu pels laics i laiques que en gran nombre comparteixen el nostra carisma i la nostra missió.

Seguint el propòsit fixat per aquesta trobada, us de dir en nom de les Congregacions i Ordes que represento que ens sentim positivament motivats i recolzats, però també interpel·lats, per la crida a la conversió pastoral de l'Església que ens fa el Papa Francesc i que vosaltres heu secundat. La seva carta en l'inici de l'Any de la Vida Consagrada, com la vostra en plena sintonia, ve a concretar en la Vida Consagrada aquesta conversió i el discerniment que comporta.

Voldríem fer un repàs de les crides-interpel·lacions que els religiosos i religioses sentim més urgents i en les quals hi estem ja treballant. Aquestes crides les veiem ben expressades simbòlicament en la imatge del vi nou en botes nous utilitzada pel Papa i recollida també per vosaltres. Inspirà també l'important Congrés de Vida Religiosa celebrat a Catalunya l'any 1995 sota el lema "El que és nou demana novetat". Diu el Papa: "Convé discernir la qualitat i el gust del «vi nou» que hem recollit en aquests darrers temps de renovació de la Vida Consagrada en l'Església i avaluar les actuals institucions, per si són prou adequades per a contenir aquest «vi nou».

La primera gran crida que sentim és a discernir la qualitat i el gust del vi nou, que no es refereix a altra cosa que a la qualitat de la nostra vida i el nostre testimoni joiós de seguiment del Crist

com a consagrats. El Papa no para de repetir-nos que espera de nosaltres que siguem testimonis de la joia de l'evangeli, que prové de experiència de Déu, única capaç d'omplir a vessar els nostres cors i fer-los feliços. Una experiència joiosa que s'alimenta de la nostra vida fraterna en comunitat i de la nostra entrega total al servei de l'Església, les famílies, els joves, la gent gran, els pobres.

Som ben conscients que tot el Poble de Déu i la societat on vivim arrelats necessita que els consagrats i les consagrades siguem ben fidels als carismes rebuts i a les promeses fetes en la nostra professió, i que donem un testimoni autèntic i creïble de la nostra fe i del nostre amor.

Les interpel·lacions del Papa són molt directes i ens obliguem a preguntar-nos: realment l'evangeli és la nostra regla absoluta de vida? A més de llegir-lo i meditar-lo, el vivim amb la radicalitat i sinceritat que s'escau a la nostra vocació? És el vademècum per a la nostra vida quotidiana i per a les opcions que estem cridats a prendre? ¿és realment Jesús el primer i únic amor de la nostra vida, tal i com ens hem proposat quan professem els nostres vots? La compassió pels altres, que és el motor poderós de Jesús i dels nostres fundadors, és també el motor de la nostra creativitat i lliurament generós a les obres pròpies de la nostra Congregació?

Són interpel·lacions que no deixem de fer-nos a nivell personal i comunitari, en els nostres capítols generals i provincials, i en les nostres trobades a diversos nivells. Puc dir que en els darrers anys la revitalització espiritual ha estat una de les prioritats de les nostres Congregacions i Ordes, perquè ens adonem de la seva extrema importància donades les condicions difícils en què hem de viure la nostra consagració i la necessitat que té el nostre món de testimonis de Déu.

Una segona crida vinculada a aquesta és a viure amb esperança aquests moments de pobresa i feblesa. Ens resulten reconfortants les paraules del Papa quan ens diu "enfront de les dificultats que afronta la Vida Consagrada, que compartim amb molts dels nostres contemporanis, s'aixeca la nostra esperança fruit de la fe en el Senyor de la història, que segueix repetint: «No tinguis por, que jo sóc amb tu» (Jr 1,8)". Hem de superar la temptació dels números i de l'eficiència, de confiar només en les pròpies forces, fermament convençuts que la font de la nostra confiança és la fe en el nostre Déu, per al qual res no és impossible .

També ens indica la "punta profètica" d'aquest testimoni de ser forts en la feblesa, immersos com estem en una societat que ostenta el culte a l'eficiència, a l'estat pletòric de salut, a l'èxit, i que margina els pobres i exclou els «perdedors». Volem poder dir com Sant Pau: «Quan sóc feble és quan sóc realment fort » (2Co 12,10).

Vida fraterna en comunitat

La tercera gran crida, molt repetida, és a refermar i revitalitzar el nostre testimoni de vida comunitària, molt específic de la vida religiosa i monàstica dins de la Vida Consagrada. El Papa i vosaltres ens crideu a ser «experts en comunió», signes creïbles de la presència de l'Esperit que crea unitat en llocs on hi ha diferències i tensions, a viure la mística de la trobada, «la capacitat d'escoltar, d'escoltar les altres persones. La capacitat de cercar junts el camí, el mètode».

En una societat marcada per l'enfrontament, la difícil convivència entre cultures, la prepotència amb els més febles, les desigualtats, és gran la necessitat d'oferir al món un model concret de comunitat fraterna, basat en el reconeixement de la dignitat de cada persona i del compartir el do de cadascú, la "mística del viure junts" a la qual tan sovint fa referència el Papa.

Aquesta crida ens exigeix treballar amb seriositat perquè l'ideal de fraternitat perseguit pels fundadors i fundadores creixi en els més diversos nivells, com en cercles concèntrics, començant per la pròpia comunitat, que és on cal practicar sobretot la comunió i la caritat. El Papa ha alertat més d'una vegada del mal que ens fan la crítica, la xafarderia, l'enveja, la gelosia, els antagonismes i, per contra, ha subratllat la importància de buscar l'acollida i l'atenció recíproca, practicant la comunió de béns materials i espirituals, la correcció fraterna, el respecte envers els més febles... Especialment en les nostres comunitats, que cada vegada són més plurals a nivell de cultures, edats i mentalitat, hem de maldar perquè cadascú s'expressi, sigui acceptat amb els seus dons específics, se senti plenament corresponsable.

Sabem per experiència, i el Papa ho recorda també com a religió, que la vida en comunitat no sempre és fàcil, però, malgrat aquestes dificultats, és on estem cridats a créixer en la misericòrdia, la paciència i la caritat.

També hem de dir que aquest repte del testimoni comunitari el tenim ben present i l'estem treballant. Som ben conscients que forma part essencial de la vida religiosa i necessitem viure'l i fer-lo visible molt més, enfortint les bases teològiques i no simplement humanes de les nostres relacions fraterne, aprofundint-les tot oferint espais d'escollida fraterna, replantejant millor els llocs on s'ubiquen les nostres comunitats, etc.

Les crides que he esmentat fins ara, que afecten al testimoni personal i comunitari de la nostra vida, tenen una directa relació amb la imatge d'Església missionera que vol impulsar el Papa, una Església que creixi no per proselitisme, sinó per l'atracció que suscita un seguiment joiós de Crist. L'Evangelí arribarà més clarament als nostres contemporanis per la joia i la bellesa del nostre testimoni que no pas per l'eficiència i el poder dels mitjans que utilitzem, o les boniques campanyes que muntem. Això val també per a l'atracció de noves vocacions al nostre estil de vida.

Profecia

El Papa també insisteix molt en un altre element que forma part de la qualitat del bon vi de la vida consagrada: la seva essència profètica, com una forma del seguiment de Jesús. I en aquesta línia ens demana "despertar el món", "ser profetes com Jesús ha viscut en aquesta terra... Un religió mai no ha de renunciar a la profecia". Com a profetes el Papa subratlla que rebem de Déu la capacitat d'observar la història en la qual vivim, i d'interpretar els esdeveniments, de conèixer Déu i alhora conèixer els homes i dones, els nostres germans i germanes. És una altra manera d'expressar aquell lema de l'important Congrés de la vida religiosa celebrat a Roma el 2004: "Passió per Crist, passió per la humanitat". Ens pertoca de forma especial discernir i denunciar el mal sense por, amb llibertat, i estar de part dels pobres i dels indefensos, com Déu mateix hi està.

El Papa també ens invita a mantenir vives les utopies, però sense renunciar a “avançar-les” en llocs on es visqui la lògica del do, de la fraternitat, de l'acollida de la diversitat, de l'amor mutu. En definitiva, ser llevat d'una “ciutat” inspirada en l'Evangelí. Una manera ben bonica d'expressar la dimensió “escatològica” que sempre ha caracteritzat la vida religiosa.

Els bots nous

Un segon bloc de crides-interpel·lacions tenen a veure amb els bots nous en què hem de posar avui el vi nou del nostre testimoniatge. Certament testimoniatge i acció apostòlica no els podem separar, formen el tot de la nostra “missió” en l'Església i en el món. Perquè, com bé dieu en la vostra carta “el treball en els pobles i els barris, als hospitals, escoles, universitats i altres institucions importants de la societat no neix únicament d'una ètica racional fonamentada en els drets humans i l'altruisme, sinó que s'inspira i participa del seguiment de Jesús viscut en la comunió de l'Església, que sap pouar en les fonts espirituals i comunicar als nostres germans i germanes tant de bé rebut”.

«Cal servir el vi nou en bots nous», aconsella als consagrats el papa Francesc. Convé avaluar les actuals institucions, per si són prou adequades per a contenir aquest «vi nou». Ens recorda també que «no hem de tenir por de deixar els ‘bots vells’, i renovar els hàbits i estructures que, en la vida de l'Església, i per tant, també en la Vida Consagrada, ja no responen al que Déu ens demana avui perquè el seu Regne avanci en el món». En definitiva es tracta del discerniment sobre la fidelitat a la missió que ens ha estat confiada: els nostres ministeris, les nostres obres, les nostres presències, ¿responen a allò que l'Esperit ha demanat als nostres fundadors, són adequats per a assolir, en la societat i en l'Església d'avui, la finalitat que ells perseguïen?

Les diverses Congregacions i Ordes som ben conscients de la necessitat d'un profund discerniment sobre les nostres presències, obres i organització, per la humana resistència al canvi, però també perquè ha canviat notablement el nombre de membres i la configuració de les nostres comunitats i organismes, i perquè també ha canviat radicalment el context socioreligiós, tant pel que fa a la relació amb la fe cristiana com amb les necessitats en els àmbits en què treballem (educatiu, sanitari, social, cultural...). Portem força anys fent una revisió molt seriosa, nosaltres sols i amb els laics que comparteixen la nostra espiritualitat i missió, però creiem que hem de fer un pas qualitatiu en el discerniment, especialment en l'àrea europea.

El gran criteri i impuls que ofereix el Papa a tota l'Església i especialment als consagrats és superar l'autorreferencialitat per anar a les perifèries d'una humanitat que espera: persones que han perdut tota esperança, famílies en dificultat, nens abandonats, joves sense cap futur, malalts i ancians abandonats, rics farts de béns i amb el cor buit, homes i dones a la recerca del sentit de la vida, assedegats de la realitat divina...

El Papa, a més fa crides molt concretes a:

- oferir gestos concrets d'acollida als refugiats, de proximitat als pobres, de creativitat en la catequesi, en l'anunci de l'Evangelí, en la iniciació a la vida d'oració.
- alleugerir les estructures
- reutilitzar les grans cases a favor d'obres més d'acord amb les necessitats actuals d'evangelització i de caritat
- adaptar les obres a les noves necessitats.

Vosaltres també ens oferiu en la vostra carta alguns criteris a seguir en aquesta difícil tasca, a més de subratllar la dimensió universal que ens caracteritza:

- l'originalitat evangèlica de les opcions,
- la fidelitat al carisma,
- la primacia del servei,
- l'atenció als més petits i fràgils,
- i el respecte per la dignitat de la persona.

I encara ens indiqueu dos camps que considereu especialment importants: el primer és el camp de l'educació, en el qual ens encoratgeu, citant el Vaticà II, a "oferir una educació que sigui essencialment evangelitzadora, animada de l'esperit evangèlic de llibertat i de caritat", tenint en compte que avui les nostres escoles, sobretot en el tema de la fe, són en bona part perifèria i frontera. I el segon àmbit és el de l'espiritualitat. Ens inviteu a respondre a l'anhel notable d'espiritualitat que hi ha en molts sectors de la societat. En concret, ens animeu a treballar i aprofundir en l'autèntica pregària cristiana, en les nostres tradicions i estils espirituals, ben fonamentats en l'Evangelí, per tal que la proposta cristiana es faci present de forma humil però alhora més entenedora i accessible per a les noves generacions.

No hi ha dubte que ens inviteu a un exercici exigent però apassionant, que volem fer amb tota l'Església per tal que junts puguem esdevenir l'Església en sortida cap a les perifèries que somia el Papa Francesc: perifèries socials, existencials, culturals, espirituals... En això la Vida Religiosa pot oferir un bon servei com a punta de llança. Podeu comptar-hi en els plans pastorals diocesans i interdiocesans.

Camí de la comunió i col·laboració

Finalment volem fer referència a una altra crida, aquesta més transversal, que ens feu tant el Papa com vosaltres, que és la crida a la intercongregacionalitat, no només per motius d'eficàcia, sinó per donar un "testimoni profètic d'esperança" vivint la comunió i la trobada entre diferents carismes i vocacions, superant l'aïllament, el comptar amb les pròpies forces per obrir-nos a la trobada, el diàleg, l'escolta, l'ajuda mútua, la col·laboració.

El Papa ens invita a "sortir amb més valor del propi Institut per desenvolupar junts en l'àmbit local i global, projectes comuns de formació, evangelització, intervencions socials"; i vosaltres ens indiqueu que "per afrontar la missió evangelitzadora avui, els consagrats, a més de la sempre necessària conversió personal, esteu cridats a enfortir –com alguns ja estan fent– la comunió entre congregacions i instituts amb carismes semblants per ajudar-se a mantenir obres i missions".

Aquest dinamisme de sortida, que ens preserva de la malaltia de l'autoreferencialitat, no es limita a l'obertura a les altres Congregacions i Ordes, sinó que ens ha de portar també, en paraules del Papa, a "buscar una sincera sinergia entre totes les vocacions en l'Església, començant pels preveres i els laics", així com a «fomentar l'espiritualitat de la comunió... en la comunitat eclesial mateixa i més enllà encara dels seus confins».

Certament que aquest treball de col·laboració entre diverses Congregacions el valorem molt i l'intentem potenciar des de l'URC. Ja en tenim experiències molt positives, com l'Associació i

escola CINTRA i la Fundació Benallar, promogut per més de 30 Congregacions. Però veiem molt clar que hi hem de fer passes més decidides i coratjoses.

Sentim també la crida a un treball de comunió més intensa en les esglésies diocesanes i també en l'Església de Catalunya. Certament que, com dieu, podem constatar "la bona entesa i afecte dels religiosos i religioses amb els Bisbes, preveres i diaques". Cal esmentar en aquest sentit el SIRBIR (Secretariat Interdiocesà de relació Bisbes-Religiosos) i les trobades bianuals de la Junta Directiva ampliada de l'URC amb els Bisbes de la CET. És també un dels fruits de la renovació conciliar. Sobre aquesta base hem d'anar trobant els instruments més adients per aprofitar millor la riquesa i varietat de i col·laborar ens els projectes pastorals diocesans des del respecte pels carismes diversos, superant la temptació dels uns a fer la seva "capelleta" i dels altres a "assimilar-nos" als laics o als preveres diocesans. Els reptes que tenim, prou seriosos i radicals, no els podem plantejar per separat, necessiten de l'aportació de tots els carismes i ministeris: la crisi vocacional que compartim, la connexió amb les noves generacions, la lluita contra l'exclusió i la pobresa, la comunicació creïble i significativa del missatge cristià en la societat actual, el diàleg fe-cultura...

Conclusió

Per acabar i com a conclusió, volem agrair i aprofitar les crides i orientacions per al nostre discerniment que rebem del Papa Francesc i de vosaltres. En bona part es refereixen a reptes importants que fa temps estem afrontant en els nostres capítols provincials i generals i en cercles de reflexió de tota mena, també amb els laics que se senten "família carismàtica" amb nosaltres o que són importants col·laboradors a quasi totes les nostres obres. L'important discerniment que hem de fer certament l'hem de fer en connexió amb tota l'Església, sota la vostra guia, encoratjament i orientació de pastors.

Sabem que us feu càrrec que la resposta a aquestes crides i interpel·lacions no és fàcil, perquè es tracta de ressituar-nos en un context eclesial i social radicalment diferent al dels darrers segles. De tant en tant patim conjuntament amb vosaltres moments molt dolorosos, com quan hem de tancar una comunitat o una obra, o moments delicats com quan reconfigurem les nostres províncies i en alguns casos les cúries deixen d'estar a Catalunya per desplaçar-se normalment a Madrid. A vegades ens preguntem si seria possible, en la dinàmica de la comunió i la col·laboració, posar-nos d'acord entre les Congregacions i amb els Bisbats, per no tancar les comunitats en les mateixes zones i poder entre tots arribar a la major presència possible de la vida religiosa en el nostre territori.

En tot cas en aquesta conversió pastoral demanada pel Papa, volem que aquest Any de la Vida Consagrada representi per a nosaltres un *kairós*, una providencial oportunitat per ser vi de qualitat posat en els bots nous que ens demana l'Esperit, fent un pas qualitatiu en el procés de discerniment, de forma que puguem impulsar una Església en sortida i oferir a les noves generacions projectes engrescadors de vida i de. En això comptem molt amb el vostre guiatge, pregària i encoratjament.

P. Màxim Muñoz Duran, claretià
President de l'URC